

Монаси с пагони затриха мощите на Евтимий

Синодът изпрати костите на патриарха в Москва и не ги върна

168 часа

Публикувано на: 06.02.2012

Монаси с пагони затриха мощите на Евтимий

Ковчежето с мощите на Патриарх Евтимий Търновски е безвъзвратно изгубено. До 1957 г. реликвата се пази в Бачковския манастир "Св. Богородица Петричка". После следите на кивота се губят.

"Един ден дойдоха и взеха костите, за да ги носят на изследване в Москва - спомня си манастирският секретар Славчо Кисьов. - В ония години беше така, обаждат се "отгоре", даваш и не разсъждаваш."

Историята с патриаршеските кости се заплита още в началото на XX век. Тогава старица показва гроба на Евтимий Търновски. Деветдесетгодишна баба от село Дерекъой сочи мястото и казва на един от монасите: "Дядо попе, едно време тук постоянно гореше кандило, защото на това място почива светия. Когато се четеше Апостола и Евангелието, тук се изнасяше горящ свещник." Игуменът Паисий Пастирев знаел, че в манастира е бил заточен последният български патриарх. "В Св. Петричко-бачковската обител - пише той - освен предание за жезъла и короната на св. Евтимий, които са били изнесени от гърците преди още манастирът да падне под българска власт, било е запазено още и преданието за светостта на гроба сред народа из Родопския край."

На 6 ноември 1905 г. Паисий Пастирев започва да разкопава белязаното място. На 20-и става ясно, че бабата не е говорила напразно - показват се плочи от пясъчник, замазани с хоросан.

Под тях е открит зидан гроб,

в който са намерени архиерейска мантия, омофор (богослужбена дреха), два епитрахла и останки от сандали. Находките са извадени, за да може работникът да продължи копаенето. Кирката обаче удря накриво и в стената на гроба зейва дупка. От кухнята е извадена свита на руло оловна плоча с някакъв надпис. Самият отвор показва, че до първия гроб има втори. В него лежи скелет в останки от монашеско облекло.

Игуменът телеграфира на Светия синод, който назначава комисия. На 11 декември в манастира пристигат проф. Васил Златарски, архимандрит Неофит и йеродякон Григорий. Тримата анкетира разкопките и изготвят подробен доклад. "В заключение - подчертава комисията - считаме за свой дълг да повторим още веднъж, че намерените в откритите гробове в артиката на голямата църква на Св. Бачковска обител кости и патриаршески одежди са костите и одеждите на последния

български патриарх Евтимий, пред който ние благоговейно и най-почтително се покланяме."

Чуват се обаче и гласове, че находката е фалшификат. В сърцевината на спора е оловната плоча, чийто надпис монасите похабяват, като го търкат със спирт и оцет. Въпреки това проф. Златарски разчита текста по следния начин: "Св(етие) мощи Евтимиу преос(веще)нному арх(иепископу) в(еликаго) гр(ада) Трън(ова) и блъгаро(м) патриар(ху)". Прочетени от горе на долу, **началните букви образуват акростиха "СИРОТА"**

С цифровите значения на кирилицата пък е вградена датата 4 април 1404 година от Рождението на Христа. Комисията недоумява две неща: "1. Защо в надписа, който несъмнено е турен при погребението на патриарха, е казано "Св. мощи Евтимиу и проч.", когато знаем, че светиите обикновено са се обявявали за такива дълго след смъртта им. 2. Защо Патриарх Евтимий не е бил погребан в архиерейски одежди, както са се погребвали и погребват владиците?"

Мълвата, че е стъкмена мистификация, се подхранва от гъркомански интриги и лични ежби на игумена с братството. През август 1906 г. Паисий Пастирев дори щял да бъде бит. Синодът решава да го отстрани от манастира и той отива на Атон да търси мир за душата си.

Въпросът с двойния гроб остава открит до 1911 г., когато синодалните старци назначават втора комисия. Този път в Бачковския манастир са командирани Богдан Филев и Йордан Иванов. Оловната плоча е взета от манастирския склад, установяват учените. Надписът е направен с мастило и е далеч от среднобългарската графика, допълват те. Съкращенията са с точки, а не с титли, както е било прието. Липсва датировка от Сътворението на света, която е типична за времето на Евтимий.

Намира се и изданик в лицето на йеродякон Методий,

който твърди, че костите са местени, а оловният свитък е нарочно подхвърлен. Явлението е познато още от средните векове, коментират двамата специалисти. "Независимо обаче от всичко това - пише Йордан Иванов - никак не е изключена възможността Патриарх Евтимий да е преминал последните години от живота си именно в Бачковския манастир."

Науката е приела, че след падането на Търново през 1393 г. Евтимий е заточен в Бачковската обител. По това време манастирът има две църкви: "Св. Богородица" и "Св. архангели Михаил и Гавраил". Разположението им е такова, че притворът на първата се слива с подолтарното пространство на втората, която е издигната на пиластри. Тъкмо това "двойно осветено място" сочи старица от Дерекьой. Преди смъртта си Евтимий е приел Велика схима (сакрална монашеска степен) и затова е погребан в гроб с две камери, предполага Васил Златарски. Над гроба в специална ниша векове е горяло кандило. Свети и сега. "Тука лежи патриарх", казва баба Фроса, докато наглася пламъка.

Към средата на XV век съборният храм "Св. Богородица" е разрушен от турците. Възстановен е отново в началото на XVII столетие. Вероятно тогава гробът е бил разкрит и тленните останки са препогребани заедно с оловната плоча, предполага литературният историк Иван Богданов. По негова инициатива през 1971-1972 г.

надписът е подложен на детайлно изследване

Използвани са химически микроанализ, лазерен микроспектрален анализ, хроматография и фотография с инфрачервени и ултравиолетови лъчи. Експертизата доказва, че свитъкът е автентичен, но е изработен близо два века след смъртта на Евтимий. Охуленият Паисий Пастирев не е бил мистификатор. Оловната плоча и останките от архиерейски одежди сега се пазят в Църковния историко-археологически музей при Светия синод на Българската православна църква. Там обаче костите ги няма.

През април 1906 г. Министерският съвет решава мощите на Евтимий да бъдат пренесени тържествено от София в Търново. Съмненията около тяхната автентичност осуетяват начинанието и останките са върнати в Бачковския манастир. "Бяха в дървено ковчеже с надпис, което стоеше в олтара - свидетелства Славчо Кисьов. - През 1957 година ги взе антропологът Боев. След това при една среща ми каза, че са от края на XIV - началото на XV век. Записал съм точно какво е показала експертизата..."

Д-р Петър Боев пояснява, че антропологическото проучване му е възложено от тогавашния патриарх Кирил. Костите му дал някакъв рус монах, служител на Държавна сигурност.

"После го прехвърлиха в Чехия и там се ожени",

спомня си ученият. Какви точно кости му е дал черноризецът с пагони, не се знае. През 1971 г. д-р Боев пише: "Още при разглеждането им бе намерено, че всъщност скелетът представлява сбор от кости на трима души, най-старият от които е бил на около 50 години. Изглежда, че костите са събрани и скелетът е формиран от човек, непознаващ анатомията, защото това е направено твърде неумело. Комплектувани са например вместо лява и дясна совалка на ръката - две десни совалки и т. н. Скелетът не е пълен, а липсват освен черепа и много малки кости на ръцете и краката." Петър Боев твърди, че ковчето е върнато от Москва, но това не е така. Проучване на "168 часа" не можа да го открие нито в Бачковския манастир, нито в Църковния музей, нито в Академията на науките. От цялата заплетена хроника излиза наяве една мрачна закономерност. Горедолу по едно и също време изчезват мощите на Патриарх Евтимий, пропадат костите на Апостола Васил Левски, унищожено е тялото на Цар Борис III. Тоест 50-те години на миналия век ще останат в нашата история като времето на погубените реликви.

Църквата играе футбол с Левски

Българската православна църква си играе с Васил Левски като с футболна топка. Въпросът за канонизацията на Дякон Игнатий излиза наяве само когато пламнат политически страсти или трябва да се защитят лични интереси. В тези случаи Апостола на свободата е острие от нападението или защитник пред вратата.

Първи разигра църковния футбол отец Христофор Събев. В зората на демокрацията той обвини Светия синод че е загърбил светлия образ на Левски. По разбунените площади Събев викаше, че ще уреди документите на Апостола, за да влезе в

канона. Като се издигна в йерархията обаче, инженерът забрави клетвите и се запиля отвъд океана. После топката пое отборът от алтернативния синод на Пимен и Инокентий. Със силен шут разколниците се опитаха да обявят Левски за светец. Лично патриарх Максим се хвърли и спаси гола. Вратата на официалния Синод остана суха. Миналата година Ловчанският митрополит Гавриил поведе нова атака. На собствен терен той заяви, че заради своето мъченичество и любов към българския народ Васил Левски трябва да бъде канонизиран. В този случай Дякона беше индулгенция, с която архиереят се опита да очисти греховете си като брокер на недвижими имоти. Оспорван мач се очаква през зимния сезон на компроматите. Още не е ясно къде ще е инициативата. Дали в единайсеторката на омаскарените митрополити или в неопетнената част от църковното братство. Васил Левски не може да бъде светец, защото има тежък грях, твърдят противници на канонизацията. През август 1872 г. той се промъква в дома на ловешкия чорбаджия Денчо Халача, за да го накаже. Искали му помощ за диарбекирските заточеници, а онзи напсувал комитетските хора. Със свой другар Апостола се спотайва и чака Халача. За беда пристига слугата му. Момъкът почва да вика за помощ, Левски скача и го мушка с камата. Жертвата е 24-годишният Стойчо Гиргинов. "Жално за невинното момче, но ако не беше така, инак беше оцапано на много страни", споделя Левски с Любен Каравелов и добавя: "Докато постигнем целта си, ще отидат и невинни хорица доста." В небесните селения има цяла кохорта от светци воини, които размахват меч или копие. На свети Димитър Солунски дори се приписва убийството на цар Калоян. Попове и миряни се кръстят пред иконата му, без да знаят, че в копитата на коня умира български владетел. Княз Борис пък нарежда да бъдат избити 52 български рода. Клането не пречи да бъде канонизиран като свети Борис-Михаил. Православните йезуити го оправдават, защото в края на дните си се разкаял. Васил Левски също се покаява. Преди екзекуцията на 19 февруари 1873 г. той изповядва греха си. "Бил хладен, но малко заплакал (очите му се напълнили със сълзи). Признал, че е убил в Ловеч момчето", пише Захари Стоянов, който черпи сведения от изповедника поп Тодор. Проблемът не е в църковната догматика, а в нейните тълкуватели. У нас служителите на Бога са заети със собственото си земно благополучие и нехаят за духовното. Тази ситуация не е нито от днес, нито от вчера. През 1875 г. Христо Ботев издава стенен календар, който е документ за вековното разминаване между църква и миряни. Като загърбва "калугери и попове", поетът записва срещу датата 9 март: "40 мъч. и ВАСИЛ ЛЕВСКИ МЪЧ." Девети март е денят на Свети 40 мъченици, загинали по времето на римския император Ликиний. "Тия мъченици бяха от различни места набрани войници и за вярата си в Христа бидоха хвърлени у едно езеро при Севастия и Кападокия в 320 г., та така се сподобиха с мъченически венци", обяснява една богослужебна книга. Денят на 40-те светци най-много приляга за Левски, признават познавачи на канона. Девети март е еманация на християнското мъченичество, чиято съдба споделя и Апостола на българската свобода. С определянето на календарен ден Ботев изпълнява едно от условията на православната канонизация. За да бъде въведен Левски в лоното на светците, остава да му се напише житие, да се състави служба и изрисува икона. Трудоемка работа, която футболистите от БПЦ едва ли някога ще свършат.

Мумия на безбожник в центъра на София

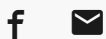
Синодалните старци нехаят за Патриарх Евтимий и Васил Левски, но правят дълбок поклон пред сръбския светия Стефан Милутин. В софийския храм "Св. Неделя" ревниво се съхранява онова, което е останало от него. "В тази наша църква, без да предполагат, вярващите почитат мощите и целуват ръката на един от най-бележитите авантюристи и сластолюбци не само на Балканския полуостров, а и в Европа. Такова нещо не би могъл да си позволи нито един народ", възмущава се медиевистът Йордан Иванов. Стефан Урош II Милутин слага кралската корона през 1282 г., когато по-големият брат Драгутин му отстъпва престола. Уговорката е Милутин да управлява, докато братовите синове станат пълнолетни. Абдикиралият не подозира, че неговите деца никога няма да се докоснат до трона. Стефан първо се жени за тесалийската принцеса Елена. Скоро я изоставя и взема за съпруга Елисавета, дъщеря на унгарския крал Стефан V. Маджарката е балдъза на Драгутин, който бил женен за сестра ѝ. За трети път Милутин минава под венчило с щерката на българския цар Георги I Тертер. През 1284 г. той слага брачен пръстен на Ана, а през 1299 г. я прогонва. Целта му е да освободи ложето си за дъщерята на византийския император Андроник II. Новата съпруга Симонид е едва шестгодишна - непозната тръпка за сластолюбеца. Съвременниците описват двореца на крал Стефан като "храм на удоволствията". Владетелят си падал по виното, хазарта и хубавите прислужнички. Винаги бил готов за приключения. Според една народна песен кралят все не можел да си хареса невеста и затова ребром попитал сестра си: "Мош' ли, сестро, менека да земеш?" Тя обаче не се поддаде на кръвосмешението. Ана ражда на Милутин дъщеря и син. Кралят дава щерка си за жена на цар Михаил III Шишман, чийто баща сразява в битка. Сина си пък ослепява, защото дръзва да се побуни срещу него. Свирепият монарх умира внезапно на 29 октомври 1321 г. Мълви се, че причината за смъртта е невръстната Симонид. На сръбския престол сяда незрящият син Стефан Урош III Дечански, а бащата ослепител е обявен за светец. Тялото на Стефан Милутин е погребано в Банския манастир в Косово. По време на Косовската битка през 1389 г. останките са спасени в близкия град Трепча. През 1455 г. селището е разорено от турците и мощите поемат към София. Пренася ги тукашният митрополит Силван. "Как се е създал у софийнци тоя висок култ към св. крал?", пита църковният историк Иван Снегаров и се опитва да обясни явлението: "С течение на времето софийнци почнали да забравят националното потекло на св. крал и го считали свой местен светия." Краловият кивот винаги е стоял в най-личния софийски храм. Първо е положен в катедралната църква "Св. Георги". През XVI век тя е превърната в джамия и сърбинът е преместен в "Св. Марина". През 1578 г. немският пътешественик Стефан Герлах намира мумията тук. Виждали се само ръцете, а на гърдите имало блюдо за помощи. По-късно Милутин обитава

църквата "Св. Архангел", докато най-сетне е преместен в "Св. Неделя". Руският славист Виктор Григорович пише, че през 1845 г. е видял тялото под нейния свод.

През 1856-1865 г. върху старата "Св. Неделя" е вдигнат нов храм. Някои софиянци искали да се посвети на равноапостолите Кирил и Методий, но други настоявали да си остане "Св. Неделя". Налага се обаче името "Св. Крал". И досега побелели столечани наричат църквата така.

Стефан Милутин винаги е гледал на изток, един от подвизите му е присъединяването на Скопската област към кралството. Когато неговите мощи пристигат у нас, в тях продължават да тлеят възжеленията за Велика Сърбия. По време на Сръбско-българската война от 1885 г. крал Милан тръгва да "освобождава" и тленните останки на своя средновековен предтеча. Сръбският вестник "Дневни лист" цитира реч на командира на Пиротската дружина. Офицерът сложил ръка на сабята и призовал войниците: "Костите на краля Милутина и на други сръбски владетели и светци викат към вас да ги освободите, да ги не къса и да ги не мъчи веке сръбският неприятел."

Западните ни съседи мислят за мощите и по време на Първата световна война. След Ньойския диктат те се обръщат към генерал Кретиен, главнокомандващ окупационния корпус у нас. Сърбите го увещават да им предаде мощите. Французинът обаче имал други грижи, не му било до стари кокали. Пък е щяло да пламне и народно негодувание, българите едва ли биха се лишили от кралската десница, която от векове благоговейно целуват.

Коментара (0)

Powered by Google

От месокомбината до хотелиер №1

Хормоните във властта - млади секретарки и...

Фердинанд оплождал Мария-Луиза като циганка

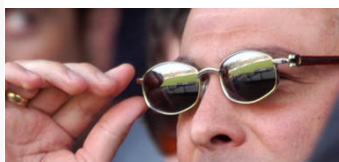
20 г. след смъртта на Даяна таен запис разкрива ада, в...

Историята на Петя с големия бюст, заради която Сашо Диков...

Вижте за първи път непубликувани голи снимки на съпругата...

Как борците спряха руснаците на морето

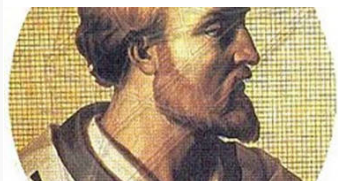
Кой е Асен Марков - човекът в сянка зад Корнелия Нинова

Англичанката с най-големите гърди, която се засели у нас,...

Били ли сме роби

Теория: България може да не е създадена през 681...

Тъжната съдба на любимото дете на Хитлер

Секретарката на Гьобелс, която почина на 106: Не знам за...

Вашият коментар

Име *

Ел. поща *

Коментар *

Въведете кода *

Публикуване

Най-четени

■ **РАЗСЛЕДВАНЕ** 19.02.2018

■ **ГАЛЕРИЯ** **Научните доказателства, че Левски е предаден!**

■ **РЕПОРТАЖ** 19.02.2018

ГАЛЕРИЯ Майката на Левски Гина Кунчева се хвърля в кладенец, за да се спаси от ятагана

СКАНДАЛ 20.02.2018

Най-красивата спортистка на олимпиадата паднала жертва на коварен заговор?

Страхотни състезания, инфарктни обрати и подобрени рекорди превърнаха олимпиадата в Пьонгчанг в истинско зрелище. Случващото се на снега и леда обаче отстъпи по блясък на красавицата Анастасия

ДОСИЕ 22.02.2018

Мишел дьо Нотърдам предсказва, че през 2018 г. ужасно земетресение ще удари територията на САЩ и ще се усети по цялата планета

Край на света, второ пришествие, разрушителни бедствия, икономически колапс и Трета световна война вещаят прочути пророци за следващите 12 месеца Както всяка година,

АФЕРА 22.02.2018

Дядо умира след участие в "Съдебен спор". Репортерът Жоро Игнатов твърди, че е убит от собствената си дъщеря?

Страхотна драма се разигра около един от последните епизоди на предаването "Съдебен спор". Дядо пожела да участва в предаването, за да разкаже как дъщеря му Мария го бие и със съпруга ѝ държат трите

РЕПОРТАЖ 21.02.2018

Мощно течение погълна в 180-метрова бездна Коста до о. Бали. 6-и ден не могат да открият харпунджията от Балчик

Натоварен с прекалено много тежести на колана, българският харпунджия не успял да се пребори със силната като река стихия. На същото място 6 месеца по-рано загива и местен мъж.

ВИДЕО 18.02.2018

ВИДЕО Как работи автоматът "Калашников"

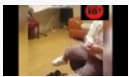
Видео

ВИДЕО Най-лошите руски шофьори за февруари

ВИДЕО Премиера на Канада Джъстин Трюдо танцува индийски танци

ВИДЕО Малко дете от Северна Осетия пуши цигари

ВИДЕО Спасителен екип стана за спасяване на магистрала в Саудитска арабия

ВИДЕО Риболовът във Флорида може да бъде опасен

ВИДЕО Мъж сърфира на наводнен паркинг в Индиана

ВИДЕО Руски пенсионер подкара джипа си в метрото

ВИДЕО Шефа на Amazon Джеф Безос показва часовник вътре в планина, който ще работи 10 000 години

Коментари

На 3 март е добре да вдигнем чаши за българската победа над Съветска Русия. Защото първи сме дали пример на света!

Изпарих огромен труд само за секунди

Най-интересните епизоди от сериала "Гинка" тепърва предстоят

Иначе е Тодоров ден! Свети Теодор Тирон, застъпникът на веганите

За мъжете и топките

Егати народа сме!

Събудих се посред люлеене. Погледах лампите как се клатеха, послушах мебелите как дрънчаха

Ами ако Турция изпадне от НАТО? Тогава може да се наложи да върнем казармата

ПОСЛЕДНО ОТ **24 часа**.bg

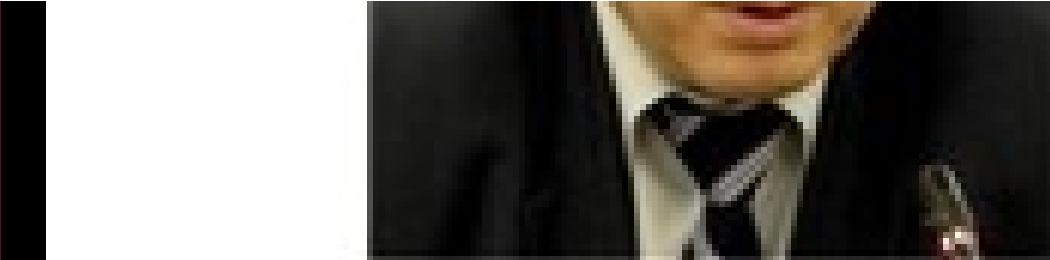

Президентът по пуловер в Бургас, Деси Радева го снима с почитателки (Обновена, снимки)

Андрей Арнаудов: За първи път в живота си ще ставам баща

Скандал в БСП заради Народния съд

Секретно

Мистериозната Маргарита, дарила 1,8 млн. лв. на НХГ, се казвала Върба Цанева

Как семейството бяга от комунизма

ГАЛЕРИЯ Ето я къщата, в която е живяла дарителката

ГАЛЕРИЯ Любовниците на властта от Аспарух до Тодор Живков

СЕКРЕТНО Уникална наша спортистка изпратена в лагер от съветски посланик. Обидила го, че е слаб на тенис

ГАЛЕРИЯ В касапницата на централни гробища на 1 срещу 2 февруари 1945 г.: Убийци се сбили кой да разстреля княз Кирил

ГАЛЕРИЯ Мишел Обама разкри какво е имало в мистериозната синя кутия "Тифани", която ѝ подари Мелания преди 1 г.

Край на конспирациите! Учени доказаха, че Древноегипетските пирамиди са построени от хора, а не извънземни

Скандал

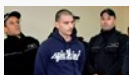
Най-красивата спортистка на олимпиадата паднала жертва на коварен заговор?

Майка преби 3-годишните си близнаци. Лъже полицаите, че децата са пострадали от паднала картина

Гръцки тв бос: България участва в заговор, целящ провала на преговорите за името на Македония

За първи път солена присъда за насилие над медици. Зад решетките влиза биячът, който се прочу с погромите си в бургаска болница

Кални борби в художествената гимнастика

ГАЛЕРИЯ Орлин Станойчев: Григор не постъпи коректно. Не може да се откажеш ден преди турнира. Федерер не би го направил

ГАЛЕРИЯ Абсурдите на политическата коректност - Бежовият цвят да бъде наричан "телесен" е расизъм, сексистко е да се гледа сериалът "Приятели"

Холивудска звезда тормозил сексуално колежка, докато снима в България. Показал ѝ интимните си части

Афера

Анита Мейзер сензационно в съда: Работа за американските спец служби

ГАЛЕРИЯ Разкриват двойното убийство в ЮАР, след като никой не взел Йоана от забавачка

Дядо умира след участие в "Съдебен спор". Репортерът Жоро Игнатов твърди, че е убит от собствената си дъщеря?

Мъж се барикадира в дома си и стреля по полицаи. Барети го атакуваха и обезвредиха

Русия най-сетне си призна

Отново сме на прага на голяма война. Турската и сирийската армия пред директен сблъсък в Африн

ГАЛЕРИЯ Как през 1990 г. лекуваха здравия Тодор Живков

ГАЛЕРИЯ Дебелия Леонард измъква тайни на САЩ срещу секс. Присвоил от флота \$35 млн., докато гощавал офицери и им осигурявал проститутки

Разследване

ГАЛЕРИЯ Научните доказателства, че Левски е предаден!

ГАЛЕРИЯ Любовница на Ким се появи! 4 г. мислят, че е екзекутирана

Денислав Михайлов, на 55 г., от Плевен: Не искам ризото ала миланезе, а две свински пържоли

ГАЛЕРИЯ Конспирацията "Щраус" на Живков

Горбачов проваля бизнеса ни с концерни от Япония и Германия